

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
IES DE VALGA

Baño s/n
36645 VALGA
☎ 986-559745 ☎ 986-559703
ies.valga@edu.xunta.es
<http://www.edu.xunta.es/centros/iesdevalga/>

Fondo Social Europeo

PROGRAMACIÓN DE LINGUA PORTUGUESA 3ºESO

IES VALGA

CURSO 2013/ 2014

INDICE

1.- Introducción.....	pax 2
2.-Contribución da materia ao desenvolvemento das competencias básicas	pax 3
3.-Obxectivos.....	pax 3
4.- Contidos de 3º da ESO.....	pax 4-6
5.-Temporalización dos contidos.....	pax 6
5.1.-Temporalización 3º da ESO.....	pax 6-11
6.-Criterios de avaliación.....	pax 11-12
6.1.- 3º da Eso	
7.- Criterios de cualificación.....	pax 12
8.-Mínimos esixibles para unha cualificación positiva.....	pax 13-14
9.-Procedemntos e instrumentos de avaliación.....	pax 14
10.-Metodoloxía didáctica.....	pax 15
11.-Materiais e recursos	
11.1.-Recursos bibliográficos.....	pax 15-16
11.2.- Leituras.....	pax 16
11.3.-recursos audiovisuais.....	pax 16-17
11.4.-recursos de internet.....	pax 17
12.-Accións previstas de acordo co proxecto lector.....	pax 17
13.-Potenciación e integración das TIC.....	pax 17
14.-Programa de reforzo para a recuperación da materia pendente.....	pax 18
15.-Temas transversais.....	pax 18-19
16.-Medidas de atención á diversidade.....	pax 19
17.-Actividades complementarias e extraescolares.....	pax 19
18.- Criterios para avaliar a programación.....	pax 20

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA DA 2ª LINGUA ESTRANXEIRA: PORTUGUÉS.

1)INTRODUCCIÓN.

O Consello de Europa no seu documento Marco de Referencia Europeo das Linguas considera a aprendizaxe das linguas estranxeiras como unha prioridade para os cidadáns e cidadás de Europa xa que favorecerá a construción dunha Europa pluricultural e plurilingüe promovendo o coñecemento das distintas linguas e culturas e así aumentar o respecto por estas e a interacción entre a cidadanía europea.

Deste modo preténdese dar á aprendizaxe de linguas estranxeiras a súa dimensión de contribución á construción da identidade persoal libre e responsable do noso alumnado. Esta debe caracterizar, por outra parte, o cidadán europeo, aberto a todas as linguas e culturas, aberto aos demais, e capaz de integrar as informacións que lle chegan a través da variedade de linguas e culturas coas que entra en contacto.

Ao iniciar esta etapa de educación secundaria obrigatoria, o alumnado entrará posiblemente en contacto por primeira vez cunha segunda lingua estranxeira. Trátase pois nos primeiros cursos de familiarizalo con ela para a súa utilización en situacións de comunicación sinxelas e, progresivamente, lograr un dominio comunicativo suficiente para desenvolverse en situacións sinxelas e habituais da vida cotiá, e tamén noutras conectadas coas súas motivacións e intereses.

O curso 2013-14 é o quinto ano en que se imparte a materia de Lingua Portuguesa como 2ª lingua estranxeira no IES de Valga. A implantación desta materia fíxose en base ás seguintes razóns:

.O coñecemento do portugués inflúe na valorización positiva do galego e reforza a aprendizaxe do noso idioma contribuíndo a purificalo de castelanismos.

A proximidade física do territorio portugués favorece a práctica e o uso da lingua que se está a estudar nas aulas.

O dominio da Lingua Portuguesa acrecenta as saídas laborais do noso alumnado sobre todo pola proximidade de Portugal. Cada vez son máis as empresas ou particulares de Galicia que traballan en Portugal, ou para o país veciño, e demandan profesionais coñecedores do seu idioma. Tamén o Eixo Atlántico e a creación da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal contribúen a aumentar as relacións institucionais e de todo tipo entre os dous lados fronteirizos. Así, o alumnado galego é o que mellor pode da UE para aprender portugués dada a súa proximidade territorial e lingüística. En pouco tempo pode acadar un nivel óptimo de portugués, o que o converte, á parte de cuestións sentimentais de agarimo e valorización positiva, nunha materia atractiva para o alumnado.

-O portugués é lingua de traballo da UE, do Mercosul, da OEA e a Unión Latina entre outros organismos supra-estatais. Fálano uns 200 millóns de persoas en varios continentes. Estáselle, daquela, a ofertar ao alumnado unha aprendizaxe moi útil para a súa vida de relación e laboral.

Este curso escolar a Lingua Portuguesa impartirase en 3º da ESO , 4º da ESO e 1º Bach.

Comezaremos coa iniciación ao que pretendemos que sexa o coñecemento senón total, porque é moi difícil acadar un nivel de competencia activa integral e total nun segundo idioma, pero si, aceptábel do portugués, ao remate dos estudos secundarios.En 3º sería o equivalente de un nivel A1 , en 4 un A2. Daquela a aprendizaxe é inicial dentro dun proceso gradual na Eso. En 1º Bach xa sería un nivel intermedio (B1)

2.- CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS.

Formamos parte de **dous grupos de traballo dependente do CFR de Pontevedra** relacionados con este tema:

Combas A2 e Proxecto Integrado de linguas en 1º da ESO. O obxectivo dos dous é elaborar unha unidade didáctica integrada. Varias materias colaboraremosNo 1º caso lingua castelá, lingua galega, portugués, matemáticas e bioloxía e no segundo lingua castelá, lingua galega, inglés e portugués. O produto final será levado á práctica para ver a práctica real da avaliación por competencias

Sen dúbida as materias de linguas estranxeiras contribúen á **competencia en comunicación lingüística** pois ofrecen máis oportunidades para interactuar en situacións comunicativas e para reflexionar sobre a linguaxe en xeral a través da comparación entre as distintas linguas que se están a aprender.

Contribúe de xeito directo á **competencia de aprender a aprender**, xa que será a través dela que o alumnado accederá a distintos tipos de información, textos e contidos que lle permitan acceder á aprendizaxe.

A aprendizaxe dunha lingua comprende non só os aspectos lingüísticos senón tamén as compoñentes socioculturais que subxacen no uso desa lingua. Por outra banda a lingua é vehículo de transmisión cultural, o seu coñecemento favorece o respecto e tolerancia por outras culturas, aceptando a diversidade de valores e superando prexuízos e favorecendo actitudes socialmente positivas. É neste sentido que a materia contribúe tamén ao desenvolvemento da **competencia social e cidadá.**

A contribución ao desenvolvemento da **competencia no tratamento da información e a competencia dixital** vén dada polo manexo dos recursos TIC para a creación de distintos contextos comunicativos: chats, foros, blogs, correo electrónico..., uso das distintas ferramentas dixitais para manexar a información: CD, DVD, MP3, MP4, internet, presentacións Power Point... e o uso de recursos específicos de aprendizaxe da lingua: programas de software, páxinas web, dicionarios en liña, tradutores, correctores...

A aprendizaxe dunha lingua estranxeira ofrece igualmente oportunidades para o achegamento ás súas principais manifestacións artísticas e culturais, é así que se contribúe aos desenvolvemento da **competencia artística e cultural.**

A aprendizaxe dunha lingua estranxeira supón a superación de dificultades e xera autoconfianza e autoestima, converténdose nunha ferramenta fundamental á hora de desenvolver aspectos relacionados coa autonomía propia e favorecendo o desenvolvemento da **competencia de autonomía e iniciativa persoal.**

3.- OBXECTIVOS

1. Comprender mensaxes orais claras e sinxelas, relativas ás situacións de comunicación máis habituais ou que conteñan información básica sobre o contorno próximo familiar e social e producidas por falantes ou por medios de reprodución e de comunicación.
2. Utilizar oralmente a lingua estranxeira co fin de satisfacer necesidades básicas de comunicación tanto en interacción reais e propias da aula, como en interaccións simuladas que reproduzan situacións reais cotiás e interaccións sociais básicas, producindo textos comprensibles e amosando interese por comprender e facerse comprender.

3. Comprender mensaxes escritas relativas a situacións habituais de comunicación expresadas en diferentes tipos de texto, identificando cunha finalidade comunicativa concreta as informacións globais e específicas que transmiten os textos.
4. Escribir textos sinxelos con cohesión e coherencia e que respecten as regras do código escrito.
5. Ler de forma comprensiva e cada vez cun maior grao de autonomía textos adecuados ás capacidades e intereses co fin de obter informacións requiridas previamente.
6. Reflexionar sobre o funcionamento do sistema lingüístico na comunicación e valoralo como elemento que facilita a aprendizaxe e mellora as producións propias.
7. Comparar distintos aspectos socioculturais característicos dos países nos que se fala a lingua estranxeira cos propios, identificando trazos básicos e evitando os estereotipos, e incidindo nos trazos característicos da cultura galega para cumprir, se é o caso, o papel de intermediario lingüístico e cultural, abordando con eficacia a resolución de malentendidos interculturais.
8. Usar estratexias de aprendizaxe xa aprendidas noutras linguas e desenvolver e ampliar outras mediante a comparación e contraste entre as diferentes linguas do currículo, aplicando a experiencia previa nesas linguas á aprendizaxe da segunda lingua estranxeira.

4.- CONTIDOS DE 3º ESO(NIVEL DO 1º CURSO):

BLOQUE 1. ESCOITAR E FALAR:

- Comprensión de mensaxes orais sinxelas e básicas para realizar actividades da aula.
- Comprensión de textos orais sinxelos gravados ou en diferentes soportes multimedia, conectados cos seus intereses e apoiados con imaxes, sons e xestos
- Achegamento a aspectos elementais fonéticos, do ritmo, acentuación e entoación da nova lingua
- Participación con actitude de colaboración en situacións de comunicación sinxelas e básicas, reais ou simuladas, seguindo modelos e empregando respostas verbais ou non verbais.
- Memorización de producións orais breves significativas (saúdos, rutinas para iniciar ou manter a quenda de palabra, fórmulas orais breves para manter a atención...)
- Interese por empregar a lingua estranxeira en situacións variadas de comunicación (saúdos, despedidas, presentacións, felicitacións, expresións básicas de estados de ánimo...)
- Utilización das estratexias básicas que favorecen a comprensión e expresión oral: uso do contexto visual e non verbal e dos coñecementos previos sobre o tema ou a situación de comunicación transferidos desde as linguas que coñece.
- Valoración da lingua estranxeira como instrumento para comunicarse e para achegarse a persoas de outras culturas.
- Valoración positiva das intervencións orais propias e alleas.
- Recoñecemento e aprendizaxe de formas básicas de relación social.

BLOQUE 2: LER E ESCRIBIR:

- Asociación e identificación de grafía, pronuncia, fonema e significado a partir de modelos escritos, de imaxes, con palabras coñecidas e relacionadas con

temas próximos ao alumnado, en situacións contextualizadas empregando diferentes recursos visuais e informáticos.

- Lectura e comprensión de diferentes mensaxes (tiras de banda deseñada, karaoke, menús, instrución dun xogo, etiquetas, anuncios...) e adaptadas a súa competencia lingüística, en papel e soporte dixital, para utilizar información global e específica no desenvolvemento dunha tarefa ou polo pracer da lectura.
- Escritura de palabras e enunciados moi sinxelos e coñecidos previamente en producións orais utilizando distintos medios (xogos informáticos, textos incompletos, modelos...) coa intención de compartir información ou cunha intención lúdica e/ou funcional.
- Uso de programas informáticos educativos para ler, escribir e presentar mensaxes sinxelas.
- Interese polo coidado na presentación dos textos escritos.
- Valoración positiva dos textos escritos propios e alleos, colaborando na súa produción e exposición e integrando estas na rutina diaria (carteis, calendario, cartafol colectivo).
- Uso de distintas fontes, en papel, soporte dixital ou multimedia, para obter información co fin de realizar tarefas individuais ou en grupo.

BLOQUE 3: COÑECIMENTOS DA LINGUA:

COÑECIMENTOS LINGÜÍSTICOS

- Identificación de elementos morfolóxicos básicos e habituais no uso da lingua como o substantivo, verbo, adxectivo, adverbio, preposición e conectores básicos.
- Identificación e uso de expresións comúns, de frases feitas sinxelas relativas a saúdos, despedida, parabéns e de léxico relativo a contextos concretos cotiáns de prioridade inmediata.
- Identificación de antónimos básicos de uso habitual.
- Uso de estruturas lingüísticas e funcións comunicativas básicas relacionadas con situacións cotiáns.
- Identificación de sons e grafías de fonemas e produción de trazos fonéticos que distinguen formas (nasalización, sonoridade...)
- recoñecemento e produción comprensible de patróns básicos de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.
- Soletreo do nome, enderezo, nacionalidade e outros datos persoais.

REFLEXIÓN SOBRE A APRENDIZAXE

- Aplicación de estratexias básicas para organizar, adquirir, recordar e utilizar léxico.
- Uso guiado de estratexias que permiten a adquisición de novos coñecementos e a súa integración na propia competencia: observación, repetición, memorización utilizando estratexias de agrupación léxica, imaxes e representacións visuais e sonoras.
- Uso de estratexias para producir lingua adecuadamente: repetición por imitación e recoñecemento e uso de modelos da lingua estranxeira.
- Reflexión guiada sobre o uso e o significado das formas gramaticais axeitadas a distintas intencións comunicativas.
- Uso de estratexias de autoavaliación e autocorrección das producións orais e escritas propias.
- Aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe e actitude positiva para superalo.
- Organización do traballo persoal como estratexia para progresar.

- Interese por aproveitar as oportunidades de aprendizaxe creadas na aula e fóra dela.
- Participación activa e cooperativa en actividades grupais.
- Confianza e iniciativa para expresarse oralmente e por escrito.

BLOQUE 4: ASPECTOS SOCIOCULTURAIS E CONSCIENCIA INTERCULTURAL:

- Recoñecemento e valoración do portugués como instrumento de comunicación na aula ou con persoas doutras culturas.
- Identificación dos principais trazos ou costumes da vida cotiá propios doutros países e culturas onde se fala portugués.
- Comparación de aspectos da vida cotiá dos países nos que se fala portugués cos propios, evitando os estereotipos.
- Uso de normas de cortesía axeitadas nos intercambios sociais.
- Coñecemento de trazos moi básicos dos países da unión europea e identificación das linguas que se fala neles.
- Valoración do enriquecemento persoal que supón a relación con persoas pertencentes a outras culturas.
- Toma de conciencia da diversidade lingüística e cultural europea e aceptación da propia pertenza a esta, evitando actitudes etnocéntricas.

6.-TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS:

Os contidos de cada unidade dividiranse por niveis (12 en cada manual) correspondentes a Portugués XXI Nivel A1 en:

- Competencias, recursos expresivos, que favorezan a comunicación oral e mais escrita.
- Áreas lexicais e vocabulario
- Áreas gramaticais
- Práctica fonética

6.1.-1º CURSO (3ºESO)

Neste 1 curso o programa é moi amplo e só con 2 horas semanais somos conscientes da imposibilidade de acadar os obxectivos todos. Na 1ª avaliación entrarán os catro primeiros temas . Na segunda o 5,6,7 e 8 e na terceira os 4 últimos. Haberá dous exames mínimos por avaliación.

Na memoria final verase se esta previsión foi executada na súa totalidade

UNIDADE 1

Competencias:

- Presentación, información sobre o territorio de Portugal, sobre a súa lingua e sobre os diferentes territorios onde se fala o portugués.
- Presentar (se): como está?/como estás?, vivo en, chámome...
- Cumprimentar
- Despedirse
- Dar informacións de carácter persoal

Áreas lexicais e vocabulario:

- Nome
- Morada
- Estado civil
- Nacionalidades
- Países/cidades
- Profesións
- Números (até 10)

-Adxectivos

Áreas gramaticais:

- Pronomes persoais suxeito
- Ser/ ser de
- Ter
- Gostar de
- Artigos definidos e indefinidos
- Frases afirmativas/negativas/interrogativas
- Pronomes interrogativos
- Preposicións: de/em

Práctica fonética:

- O alfabeto, ditongos e outros sons específicos do portugués.

UNIDADE 2

Competencias:

- Localizar
- Describir lugares
- Pedir informacións sobre lugares.
- Reservar un cuarto nun hotel

Áreas lexicais e vocabulario:

- Cidade
- Comercios
- Casa
- Moblaxe
- Escola.
- Hotel
- Números (até 100)

Áreas gramaticais:

- Ser. Estar
- Presente de indicativo dos verbos en –ar
- O substantivo: formación do feminino e dos plurais
- Haver
- Preposicións:com
- Locucións de lugar
- Adxectivos
- Pronomes interrogativos
- Isto, iso, aquilo

Práctica fonética:

- b/v/f

UNIDADE 3

Competencias:

- Preguntar e dicir as horas
- Preguntar no café, restaurante e comercios
- Falar de accións da vida cotiá
- Falar de accións que transcorren no momento
- Expresar preferencia

Áreas lexicais e vocabulario:

- Horas
- Partes do día
- Días da semana
- Comida e bebidas
- O menú
- Na papelería
- Números (101-1000)

Áreas gramaticais:

- Presente de indicativo dos verbos regulares
- Verbos reflexivos
- Normas básicas de acentuación
- Preposicións de tempo
- Alguns adverbios e locucións adverbiais: sempre, nunca, às veces...
- “Quería...”
- Estar a +infinitivo.

UNIDADE 4

Competencias:

- Convidar, aceptar, recusar
- Pedir desculpa
- Falar de actividades do tempo libre
- Concordar, discordar
- Escribir unha carta

Áreas lexicais/vocabulario:

- Accións do día a día
- Medios de transporte
- Pasatempos
- Convites
- Países, cidades
- Ao teléfono

Áreas gramaticais:

- Presente de indicativo (verbos irregulares): ir, poder, querer, saber, ver, ler, vir
- Há/ desde
- Preposicións de movemento
- Pronomes persoais de Complemento Indirecto
- Ter de
- Ir +infinitivo

Práctica fonética

- O alfabeto
- Soletrear palabras: a

UNIDADE 5

Competencias:

- Facer plans
- Falar de pasatempos e das vacacións
- Suxerir
- Falar sobre o tempo
- Aconsellar
- Comparar países e hábitos

Áreas lexicais/vocabulario

- Meses
- Estacións do ano
- Épocas festivas
- O tempo
- Vestiarío
- Cores
- Vacacións, tempos libres e pasatempos
- Ordinais

Áreas gramaticais:

- Presente de indicativo (verbos irregulares): fazer, dizer, trazer, sair, cair, pedir, ouvir, dormir, pôr
- Preposicións de tempo
- Com + pronome
- Comparativos e superlativos

-Pronomes posesivos

Práctica fonética:

-Soletrear palabras con s

UNIDADE 6

Competencias:

- Facer compras
- Preguntar prezos
- Pedir artigos en comercios
- Ir ao médico
- Describir persoas
- Aconsellar e dar instrucións

Áreas lexicais/vocabulario:

- Nas Oficinas de Correos, no Banco, na Botica, nos comercios de roupa
- No médico/a
- Especialidades médicas
- Síntomas
- A familia
- Prezos
- Teléfono
- Descricións físicas e psicolóxicas

Áreas gramaticais:

- Presente de indicativo (verbos irregulares): dar, doer
- “Podía...?”
- Precisar de/dever
- Imperativo
- Pronomes demostrativos
- Para/por

Práctica fonética

-Soletrear palabras coa letra z

UNIDADE 7

Competencias:

- Aconsellar
- Indicar direccións
- Recoñecer instrucións
- Seguir un mapa
- Describir unha cidade

Áreas lexicais/vocabulario

- Instrucións
- Publicidade
- Indicación de direccións

Áreas gramaticais

- Imperativo (verbos irregulares)
- Pronomes indefinidos
- Preposicións+pronomes

Práctica fonética:

-Soletrear palabras coa letra g

UNIDADE 8

Competencias:

- Falar de festas populares e de tradicións
- Falar sobre acontecementos pasados
- Defender puntos de vista
- Argumentar
- Desenvolver a comprensión oral

Áreas lexicais/vocabulario:

- Festas e tradicións
- Hábitos
- A tourada
- Accións relacionadas co pasado
- Opinións

Áreas gramaticais:

- Pretérito de indicativo (Pretérito perfecto simples): ser, ir, estar, ter
- Pretérito de indicativo (P.P.S.) dos verbos regulares
- Já, ainda não, nunca
- Haver de + infinitivo

Práctica fonética:

- Soletrear, dicir, ler palabras con c , qu, ç

UNIDADE 9

Competencias:

- Falar de accións pasadas
- Utilizar expresións de cortesía axeitadas
- Planificar unha festa
- Enviar convites

Áreas lexicais:

- Festas
- Utensilios domésticos
- Fórmulas de cortesía
- Convites

Áreas gramaticais:

- Pretérito de indicativo de verbos irregulares: trazer, fazer, dizer, ver, vir, pôr, dar
- Usos de conseguir, saber, poder.

Práctica fonética:

- Sons nasais

UNIDADE 10

Competencias:

- Escribir unha carta
- Relatar feitos pasados, presentes e futuros
- Falar de experiencias

Áreas lexicais/vocabulario

- Relato de accións no pasado
- Experiencias de vida
- Viaxes
- Relatos biográficos

Áreas gramaticais:

- Pretérito de indicativo de haver, saber, poder, querer
- Pronomes persoais de Complemento Directo
- Futuro de subjuntivo

Práctica fonética:

- Letra o

UNIDADE 11

Competencias:

- Presentar características profesionais
- Falar dos obxectivos e intereses profesionais
- Falar da experiencia profesional
- Definir perfís profesionais axeitados
- Superar unha entrevista
- Facer e responder a enquisas

Áreas lexicais/vocabulario:

- Características profesionais
- O Curriculum Vitae
- Perfil profesional
- Unha entrevista
- Enquisas.

Áreas gramaticais:

- Andar a +infinitivo
- Costumar + infinitivo
- Partícula de pasiva se
- Pronomes relativos
- Adverbios en –mente
- Pronomes persoais de Complemento Directo (excepcións)

Práctica fonética:

- A letra e

UNIDADE 12

Competencias:

- Falar de accións habituais no pasado
- Expresar agrado ou desagrado
- Analizar as dificultades de adaptación a un país ou cultura

Áreas lexicais/vocabulario:

- Accións habituais no pasado
- Problemas de adaptación a un novo país ou cultura
- Palabras que poden provocar confusión en portugués e entre portugués e galego

Áreas gramaticais:

- Copretérito (Pretérito imperfecto do indicativo): accións habituais no pasado
- Uso de antigamente e dantes.

Práctica fonética:

- Pronuncia do x

6. CRITERIOS DE AVALIACIÓN RELACIONADOS COAS COMPETENCIAS BÁSICAS.

6.1- 1º CURSO (3ºESO)

1. Comprender as informacións específicas máis relevantes de mensaxes orais sinxelas e básicas emitidas cara a cara, gravadas ou en soporte multimedia, sobre situacións habituais de comunicación, se se fala moi a modo e con moita claridade.

A través deste criterio trátase de avaliar se se é quen de seguir instrucións ou indicacións, de identificar persoas, obxectos e lugares descritos cun vocabulario básico. Igualmente, preténdese avaliar que o alumnado recoñece as funcións básicas dunha situación de comunicación (saudar, expresar a opinión, o acordo/desacordo; agradecer, invitar, chamar a atención, pedir colaboración, preguntar e dar un prezo...) e o estado de ánimo dos falantes. Valorarase especialmente a utilización de estratexias básicas de comprensión das mensaxes orais. **Competencia lingüística, social e cidadá, aprender a aprender.**

2. Comunicarse oralmente (en parella, en pequeno grupo, en gran grupo) coa facilidade suficiente para satisfacer as necesidades de comunicación básicas de interacción na aula e participar en simulacións breves e sinxelas sobre temas coñecidos ou traballados previamente.

Este criterio avalía a capacidade de comunicarse oralmente participando en conversas, reais ou simuladas, tanto nas relacións de aula como sobre temas coñecidos (o lecer, a vivenda, o tempo meteorolóxico, os alimentos, os gustos...). Estas consistirán esencialmente en facer e contestar preguntas, intercambiar ideas e información e describir persoas, obxectos, actividades diarias e lugares utilizando os recursos lingüísticos e os modelos de interacción adquiridos e as estratexias de cooperación que aseguren a comunicación (preguntar, soletrear...), amosando interese pola comunicación cos demais. As producións poderán ter incorreccións léxicas, morfosintácticas ou fonéticas que non dificulten a comunicación.

Competencia lingüística, autonomía e iniciativa persoal, aprender a aprender.

3. Identificar e interpretar palabras e enunciados sinxelos pero contextualizados en situacións de comunicación significativas para o alumnado como mensaxes multimedia, historias curtas, tarxetas de felicitación, anuncios e carteis, aprendidos con anterioridade na súa forma oral ou xa traballados nas outras linguas do currículo.

Trátase de valorar a capacidade do alumnado de relacionar a forma escrita coa forma oral, recorrendo ás diversas linguaxes que acompañarán as palabras e enunciados (imaxes, xestos, sons, disposición dos textos). A identificación destas noutros contextos e a relación coas aprendizaxes previas noutras linguas será clave para a valoración positiva da aprendizaxe. **Competencia lingüística, aprender a aprender, dixital.**

4. Producir mensaxes significativas sinxelas de xeito guiado en papel ou en formato dixital cunha finalidade comunicativa e con axuda de modelos que previamente foran aprendidos oralmente.

Avaliarase a capacidade de escribir enunciados sinxelos a partir dun modelo, substituindo unha palabra ou expresión por outra para unha funcionalidade ou tarefa determinada (felicitar, informar, saudar, escribir un cartel...) tanto de forma manuscrita como en formato dixital. **Competencia lingüística, aprender a aprender, autonomía persoal, dixital.**

5. Na propia lingua, comparar aspectos da vida cotiá dos países nos que se fala a lingua estranxeira cos propios, identificando trazos moi básicos e evitando os estereotipos.

Trátase de avaliar o interese por coñecer a outra cultura e a consciencia do enriquecemento persoal que supón a relación con persoas pertencentes a outras culturas. Valorarase especialmente a conciencia da diversidade lingüística e cultural europea, a aceptación da propia pertenza a esta, evitando actitudes etnocéntricas. Dada a dificultade lingüística de expresarse na lingua estranxeira, propóranse actividades de avaliación na lingua propia posto que non é a competencia lingüística a que este criterio pretende avaliar. **Competencia lingüística, social e cidadá, cultural e artística**

8.- . CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

O Bloque de contidos nº 1 comprende expresión e comprensión oral, a cualificación máxima para este bloque é de 3 puntos, dous para expresión e 1 para comprensión .

No Bloque 2 a puntuación máxima é de 4 puntos, repartidos en 2 para comprensión escrita e outro 2 para expresión escrita.

Os Bloques 3(coñecementos lingüísticos) e 4(aspectos socioculturais) teñen unha valoración máxima de 1 punto.

A actitude, interese, esforzo. A organización e coidado dos materiais de estudo, valoraranse ao todo con 2 puntos

As puntuacións máximas en cada un dos apartados anteriores fan un total de 10 puntos. A suma das puntuacións anteriores darán a cualificación do alumno/a por trimestre.

9. MÍNIMOS ESIXIBLES PARA UNHA CUALIFICACIÓN POSITIVA :

De acordo co exposto anteriormente as puntuacións mínimas en cada un dos apartados para acadar unha cualificación positiva son:

No bloque 1 como mínimo 1.5 puntos dos 3 totais.

No bloque 2 como mínimo 2 punto dos 4 totais.

Nos bloques $\frac{3}{4}$ será obrigatorio a presentación dos traballos ou a realización das actividades propostas aínda que non acaden a valoración proposta de 1 punto. Se por algún motivo non se realizase esta actividade este punto pasaría a incrementarse no bloque 2 .

No apartado de actitude, esforzo(na aula, en casa), orde e coidado dos materiais de estudo, deberán acadarse como mínimo 1 puntos dos 2 totais. A boa cualificación neste apartado, en casos puntuais, pode compensar non acadar os mínimos nalgún outro, nunca en todos, xa que a aprendizaxe dunha lingua estranxeira require tempo e os alumnos non teñen todos o mesmo ritmo de aprendizaxe.

O explicado neste punto e no anterior queda resumido no seguinte cadro:

CONTIDOS	CUALIFICACIÓN		MINIMO PARA AV. POSITIVA
Bloque 1	3 puntos	2 expresión oral	1.5 puntos
		1 comprensión oral	
Bloque 2	4 puntos	2 comprensión escrita	2. puntos
		2 expresión escrita	
Bloque 3/4	1 punto		Realizar a actividade o presentar o traballo (0.5)
Actitude, interese e esforzo. Organización e coidado dos materiais.	2 puntos		1 punto
AO TODO	10 puntos		5 puntos

Haberá un mínimo de dúas probas por avaliación (escritas e orais) Puntuadas sobre 10. Ao ser unha avaliación continua o resultado que conta é o final, que aprobe a terceira avaliación aproba o curso. Haberá unha recuperación final en xuño e outra en setembro.

En setembro só se terán en conta os bloques 1 e 2(comprensión expresión oral (40%) e expresión e comprensión escrita (60%). Ao ser unha convocatoria extraordinaria o comportamento, motivación e traballo diario non será valorado.

10. PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

As cualificación por trimestres e finais serán feitas a través das actividades propostas na clase de acordo cos seguintes apartados:

1. ESCOITAR E FALAR.

Valorarase a participación na clase e a progresión na correcta pronuncia, e a aproximación ao “sotaque” portugués.

O instrumento para avaliar serán actividades propostas na clase, de expresión oral e de comprensión, que o profesor rexistrará de cada alumno/a, na ficha de seguimento individual. Como mínimo deseñárase unha actividade destes tipos para cada trimestre.

Nesta proba valorarase a aprendizaxe de contidos mínimos na expresión de acontecementos da vida cotiá. **(30%)** . Con audicións na que deberán demostrar destrezas de comprensión completando textos de todo tipo(cancións...) , lectura/s con pronunciación adecuada , tamén se valorará a conversa por grupos nas que se deberá demostrar unha mínima fluidez .

Este anos contamos coa axuda **dun auxiliar de conversa : Nélio Carvalho(natural de Madeira) . A Xunta promove o fomento do portugués como segunda lingua estranxeira en secundaria con auxiliares de conversa nesta lingua.** Nélio comparte centros : O IES de Valga, O Xelmírez I de Santiago e O Félix Muriel de Rianxo. **Estamos entusiasmados coa idea de ter un nativo que axude especialmente na destreza oral da competencia lingüística**, así como nas outras competencias especialmente a social e cidadá , cultural e artística. Tamén aprender a aprender e a dixital xa que os alumnos deberán elaborar traballos co aprendido na aula e tamén froito do seu esforzo e pesquisas.

2. LER E ESCRIBIR:

Os exames (probas escritas) versarán sobre os contidos da Programación. Exercicios de comprensión e expresión escrita (40% da nota)

Tamén se proporán varias actividades de lectura e de escritura por trimestre para avaliar estes contidos

Farase unha proba que pode ser escrita ou oral , co cal pode inserirse esta porcentaxe en exames .

O bloque de contidos 3, coñecementos lingüísticos avaliarase dentro das actividades orais e escritas propostas para os bloques 1 e 2 (10%)

No bloque 4 valorarase positivamente a asistencia, educación na aula, traballo na casa e na aula, corrección no traballo na caderno e evolución na aprendizaxe. (20%)

Haberá un mínimo de dúas probas por avaliación (escritas e orais) Puntuadas sobre 10. Ao ser unha avaliación continua o resultado que conta é o final, que aprobe a terceira avaliación aproba o curso. Haberá unha recuperación final en xuño e outra en setembro.

En setembro só se terán en conta os bloques 1 e 2 (comprensión expresión oral (40%) e expresión e comprensión escrita (60%). Ao ser unha convocatoria extraordinaria o comportamento, motivación e traballo diario non será valorado.

11.-. METODOLOXÍA DIDÁCTICA QUE SE VAI A APLICAR

Activa e participativa, baseada principalmente nas intervencións do alumnado ensaiando constantemente reproducir a lingua estudada, ben oralmente ou por escrito, con modelos e pautas ou sen eles, a través da repetición o da creación propia. Traballarase a oralidade da lingua a través de audición de diálogos, músicas, lecturas etc. Tamén co visionado de filmes, documentais e programas de tv. Recreación de situacións. Esta parte terá moita importancia, corresponde co bloque 1. O bloque de contidos 2 traballarase con textos, relacionados coas audicións ou non, exercicios, lecturas, diálogos, pesquisas en internet. Seguirase tamén un manual de portugués en 3º e en 4º. Português XXI A1 e AII

12.- MATERIAIS E RECURSOS QUE SE VAN UTILIZAR.

12.-1 Recursos bibliográficos:

As clases terán como punto de apoio básico o seguinte material:

-Libro de texto: TAVARES, Ana: Português XXI. 1. Livro do aluno. Editorial Lidel, Lisboa 2003.

-Caderno de exercicios: TAVARES, Ana: Português XXI. Caderno de exercicios. Editorial Lidel, Lisboa 2003

-CD-Áudio: TAVARES, Ana: Português XXI. CD- Áudio. Editorial Lidel, Lisboa 2003.

-TAVARES, Ana: Português XXI. 1 Livro do professor. Editorial Lidel. Lisboa 2003.

-CD-Áudio: TAVARES, Ana: Português XXI.A2 CD- Áudio. Editorial Lidel, Lisboa 2008.

-Un Dicionario de Lingua Portuguesa(citado máis adiante)

-Material bibliográfico de entre o que se pode subliñar:

.MATA COIMBRA, Olga, COIMBRA, Isabel: Gramática activa 1 e 2. Editorial Lidel, Lisboa 2000

.NUNES DE FIGUEIREDO, J. M., GOMES FERREIRA, A: Compêndio de gramática portuguesa. Curso geral de ensino básico. Editorial Porto Editora. Lisboa 1979

.CASTRO PINTO, José Manuel de: Novo prontuário ortográfico. Plátano editora. Lisboa 2006, 7ª ed.

.RAMOS, Elisabete: Portugalizar. Português para galegofalantes. Ed. Xerais, Vigo 2006

.DUARTE, M. C. A.: Aprende y mejora rápidamente tu portugués (con CD-audio). Ed. De Vecchi, Barcelona 2007

Varios: Ola! Como está. Curso intensivo de Português Lingua Estrangeira. Ed. Lidel. Livro. Caderno de exercicios e CD.

- LEONEL MELO, Rosa. Vamos lá começar. Nível elementar. Lidel. Lisboa 2006.

- LEONEL MELO, Rosa. Vamos lá continuar. Níveis intermédio e avançado (B1,B2,C1). Lidel. Lisboa 2003.

- OLIVEIRA, Carla, e outros: Aprender português. Curso inicial de língua portuguesa para estrangeiros. Níveis A1/A2. Texto Editores Lda. Lisboa 2006. (inclui CD audio)

- OLIVEIRA, Carla; COELHO Luísa. Aprender português. Compreensão oral. Níveis A1/A2. Texto Editores Lda. Lisboa 2008. (inclui CD audio)

- ESPADA, Francisco: Manual de fonética. Exercícios e explicações. LIDEL. Lisboa 2006. (inclui CD audio)

- AZEREDO, M. Olga, e outros: Exercícios. Gramática prática de português. Da cominuação à expressão. Lisboa Editora. Lisboa 2006.
- FERNANDES, Ana Isabel, e outros: Dicionário ilustrado Prtuuguês. : Dicionário de Prtuuguês língua não materna. Porto Editora. Porto 2007.
- Guía de conversación. Español-portugués. Porto Editora. O Porto 2004.
- Dicionário básico ilustrado. Língua portuguesa. Porto Editora Lda. O Porto 2002.
- Dicionário Espanhol-Português. Porto Editora Lda. O Porto 2006.
- Dicionário Português-Espanhol. Porto Editora Lda. O Porto 2006.
- Dicionário da Língua Portuguesa 2009. Porto Editora Lda. O Porto 2008.

O alumnado, á parte dos exercicios do libro de texto e do caderno de exercicios e doutro material facilitado pola profesora, participará de todo ou de parte do material electrónico que hai dispoñíbel en Internet: informacións, exercicios, cancións...

Recibirá uns apéndices dos paradigmas verbais completos e doutros aspectos morfolóxicos.

Revisaranse sempre os contidos gramaticais.

Tamén, na medida do posíbel, recibirá gravacións ou verá a 2º canle da Televisión Portuguesa, nomeadamente a programación infantil tipo A Ilha das Cores ou os programas do profesor Hermano Saraiva.

Algunhas emisoras da Radio de Portugal pódense ouvir entre nós. Recomendaraselles algunha audición.

Escoitarán recitacións na voz clara de João Villaret: a Balada da Neve, de Augusto Gil, Procissão de Lopes Ribeiro, Já Bocage não sou de Bocage, Isto de Pessoa e outros poemas do mesmo autor, o Cântico negro de José Régio, etc.

12.2.- Leituras:

Deberán ler un ou dous libros de lectura de apoio

3º ESO:

DE MELLO BREYNER ANDRESEN, Sophia: A Floresta. Figueirinhas. Lisboa 2004.

C.J. PORCAR BATALLER: O Alienista. Luso española edicoes

A primeira presenta un vocabulario moi usado, moi común na vida cotiá e as estruturas gramaticais son claras e elementais. Á parte do goce pola lectura, por ler unha historia contada coa mestría da Sophia de Mello, é un libro útil para complementar a aprendizaxe dos que se propoñen como contidos da programación.

12.-3.- Recursos audiovisuais:

BARRETO, António; PONTES, Joana: Portugal, um retrato social. Cidadãos. RTP e Público. 2007. Documentário em DVD e livro, nº 5.

BARRETO, António; PONTES, Joana: Portugal, um retrato social. Um país como os outros. RTP e Público. 2007. Documentário em DVD e livro, nº 6.

BARRETO, António; PONTES, Joana: Portugal, um retrato social. Igualdade e conflito. RTP e Público. 2007. Documentário em DVD e livro, nº 7.

BROUWERS, Pierre: Portugal. Um país de tradições vivas. Prisvideo e Media 9.2006, DVD.

Campeões. Oliver e benji. Lusomundo. Lisboa 2001. DVD.

A Idade do gelo 2. Descongelados. Twentieth Century Fox Animation.2006. DVD.

Português para nós: www.portuguesparanos.com

Português em Ferrol: www.portugues-ferrol.blogspot.com

Linguateca: www.linguateca.pt

Língua Ativa: www.linguativa.com.br

Instituto Camões: www.instituto-camões.pt
SAPO: www.sapo.pt
Lusocast: www.lusocast.com
TSF: www.tsf.pt
TSF: www.tsf.pt
SIC: www.sic.pt
RTP: www.rtp.pt
Público: www.publico.clix.pt
Youtube Brasil: www.br.youtube.com
Terra Brasil: www.terra.com.br
Corrector online FLIP: www.flip.pt/fliponline/tabid/294/default.aspx

12.-4 Recursos da Internet

Portal Galego da Língua: www.agal-gz.org
BLOG GALEGO: Lusopatía con abundantes recursos en portugués.
O bloque 3: realización de exercicios, orais e escritos, realización de traballos, individuais e de grupo. Pesquisas en internet.
O bloque 4: visionado de documentos audiovisuais sobre a vida e cultura portuguesas, lectura de textos actuais, xornais e revistas, visionado de programas de tv e pesquisas na internet

13. ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PROXECTO LECTOR.

A lectura traballarase de forma colectiva na aula cos materias de lectura expostos máis arriba. Procurarase a a dotación de lecturas en portugués para a biblioteca do centro.

Lerase un libro ou douspor curso

3º ESO:

DE MELLO BREYNER ANDRESEN, Sophia: *A Floresta*. Figueirinhas. Lisboa 2004.

Será avaliado de forma oral ou escrita. Unha parte da lectura realizarase parte en casa, parte na aula onde se fará un ha lectura individual en voz alta coidando a correcta pronunciación do portugués.

Así desenvolveremos a competencia de comunicación oral

Tamén a competencia escrita mandándolles facer unhas fichas de comprensión lectora e de expresión escrita .

Procurarase ter na mesida do posible unha biblioteca de aula para intercambiamos opinión sobre clásicos, cómics, libros de lectura doada axustada a´s necesidades do alumnado.

Sempre que sexa posible traeremos un animador externo para que nos fale de literatura, que nos conte unha historia ou realizarun taller creativo.

Aínda que este ano co auxiliar de conversa podemos aproveitar a súa presenza no centro para axudarnos neste senso.

14. ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TIC.

Procuraremos utilizar na aula as TIC sempre que for posible. Temos canón e conexión a internet e un día á semana podemos ir á aula de idiomas onde non hai ordenadores para todos pero case.

Somos conscientes de que o ordenador forma parte da vida cotiá dos nosos alumnos e non é difícil para eles realizar actividades valéndose deste medio(competencia dixital), polo que ao longo da programación xa fomos sinalando diversas actividades dos alumnos en relación coas tic como son a elaboración de traballos escritos no ordenador, power-point.. e o uso de internet para buscar información.

Este ano continuamos co Proxecto TIC no que o departamento de Lingua Galega participou. Contamos cun aula de idiomas, 10 ordenadores conectados a internet, pantalla para CD/DVD e posibilidade de conectar un canón. Impártese clase só unha hora á semana por curso por necesidades horarias do centro xa que tamén se imparten alí inglés e francés.

Pensamos tamén colaborar con outros centros como o de Rianxo por videoconferencia ou skipe nesta aula, conectándonos cos alumnos de portugués e intercambiar experiencias. Sen descartar a posibilidade de facelo con algún centro de Portugal

15.PROGRAMA DE REFORZO PARA A RECUPERACIÓN DA MATERIA PENDENTE.

Este ano non hai ningún alumno coa materia pendente pero o protocolo é o seguinte:

Aínda que a coordinación e avaliación do alumnado que ten materia pendente de cursos anteriores é responsabilidade do xefe de departamento, no caso dunha materia con contidos progresivos como 2ª lingua estranxeira: portugués, faise imprescindible que parte do seguimento recaia no profesorado responsable do grupo que cursasen estes alumnos para así poder avaliar de forma continua os seus progresos.

Plan de traballo

Entrega de contidos mínimos sobre os que van ser examinados nunha reunión que celebra a xefa de departamento con todos os alumnos pendentes a comezos do mes de outubro.

O profesorado que imparta portugués encargarase dos alumnos matriculados coa pendente do ano anterior. Entregaralles actividades da materia pendente que deberán entregar no prazo establecido.

Constituirá o 40% da nota entregar todas as actividades realizadas e ben feitas; o resto da nota será un exame no que aparecerán preguntas xa realizadas neses exercicios. Cunha parte de comprensión e expresión oral (30%) e outra de expresión e comprensión escrita (30%)

Poderase repartir o traballo en varias entregas con varios exames (por avaliacións) ou unha

única entrega e un único exame. A petición do alumno. Realizarse en caso de non aprobar unha recuperación final en xuño e outra na convocatoria de setembro.

Os alumnos coa materia pendente serán atendidos para a resolución de dúbidas os recreos dos mércores

16.-PROGRAMA DE TEMAS TRANSVERSAIS

É ben sabido que os contidos transversais non se consideran específicos de ningunha área curricular concreta, senón que se cre que a presenza dos mesmos debe ser tida en conta en todas elas, dado que a importancia dos mesmos na formación ética dos alumnos non se pode contextualizar como un contido dunha área particular nin dar a sensación de selo.

Nós coidamos que desede a materia de 2ª Lingua estranxeira. Portugués hai uns contidos transversais que se poden integrar mellor ca outros. A nosa proposta é.

-A EDUCACIÓN NON SEXISTA. Estudo da linguaxe sexista

-A EDUCACIÓN PARA A PAZ E A TOLERANCIA : En temas de conflito lingüístico e do respecto polas variedades lingüísticas. Estudo comparativo das linguas de partida e chegada (galego, español e portugués)

- murais deseñados polos alumnos sobre distintas temáticas que serán expostos no centro
 - colaboración coa biblioteca en actividades que se realicen nela con textos, cancións, creacións propias, traballos sobre actos que se organicen alí (Darwin, a violencia de xénero, as guerras no mundo, as ditaduras, o tratamento da publicidade sexista...- Outros temas como a educación medioambiental, a educación para a saúde, a educación vial... serán introducidos a través da selección de textosempregados e do seu comentario semántico.
- Aproveitaremos na medida do posible as datas oficiais de conmemoracións para propoñer distintas actividades.

17. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

A metodoloxía xeral da aula empregará como estratexia o traballo cooperativo fomentando a autoavaliación e a acoavaliación. Respetaranse os ritmos de aprendizaxe de cada alumno como se explicou na avaliación.

Procurarase a construción das aprendizaxes e a procura de contidos funcionais e significativos na aprendizaxe da lingua estranxeira.

Tamén procuraremos a conexión dos contidos da materia cos intereses do alumnado.

-Haberá un contacto permanente co Departamento de Orientación para asesoramento de procedementos de adaptación curriculares e reforzo educativo.

-Deseñaranse actividades de reforzo para alumnos que non sigan o ritmo e para alumnos que o sobrepasen.

-Ofrecerase na medida do posible, diversidade de opcións á hora de plantexar traballos, propoñer libros de lectura ou exercicios de varios niveis de dificultade.

-Elaborarase ou procurarase material axeitado para alumnos con necesidades especiais de aprendizaxe, ben sexa poer esfase académico, ben porque se incorpora a un 2º curso sen ter cursado o 1º.

Todas estas estratexias son básicas para que se produza unha aprendizaxe significativa na liña metodolóxica expresada máis arriba, na concepción teórica do departamento.

18. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES:

As realización das actividades que se propoñen é optativa.

- Viaxe a unha feira en Portugal: Caminha, Valença ou Vila Nova de Cerveira. Para visitar un mercado para recoñecer todo tipo de alimentos frescos e laborar un traballo de campo sobre o tema de alimentos e nutrición, así como outro tipo de produtos

- Intercambios con centros de ensino portugueses ou da Galiza próximos como O les Félix Muriel de Rianxo ou outros

- Conferencias e charlas con persoas naturais de Portugal ou coñecedoras da lingua ou a sociedade portuguesa. Na Semana das linguas que organiza o centro

-Levar os alumnos a representacións teatrais e diversas exposicións de interese.

-como medida complementaria:

Clases na biblioteca para recoller información, elaboración de fichas bibliográficas e funcionamento de bibliotecas.

-Exposición no centro sobre a lusofonía ou temas da cultura portuguesa realizadas polo alumnado.

Participación activa na semana das Linguas e culturas que se celebrará na última semana do mes de xaneiro. Temos pensado traer un músico brasileiro para que nos introduzan a través da música a cultura do seu país.

Dentro da mesma semana Concurso de Microrelatos e algunha actuación dos alumnos interpretando algunha canción coñecida.

19. CRITERIOS PARA AVALIAR A PROGRAMACIÓN.

Nas sucesivas reunións de seminario e, polo menos, unha vez ao trimestre revisarase a eficacia da programación en canto a:

- Validez dos materiais.
- Aproveitamento de recursos.
- Disponibilidade de tempo e espazos do centro.
- Aproveitamento de actividades extraescolares e complementarias, programación de outras.
- Rendemento global do alumnado, trimestralmente.
- Eficacia das medidas adoptadas para á atención á diversidade.
- Eficacia dos plans de apoio e recuperación.

Esta avaliación servirá para introducir de inmediato as medidas correctoras pertinentes que redunden no mellor aproveitamento da materia por parte do alumnado.

A presente programación foi realizada polo Departamento de Lingua Galega e Literatura do IES DE VALGA, do que forman parte:

- Xefa de departamento, Pilar Buela Piedra
- Sinatura:

- Profesora de lingua portuguesa: Olga López López

Sinatura

En Valga, a 10 de outubro de 2013